
Kształcenie dorosłych

Andragogika - teoria oświaty dorosłych,
dział pedagogiki zajmujący się zagadnieniami
związanymi z procesem wychowywania
ludzi dorosłych.

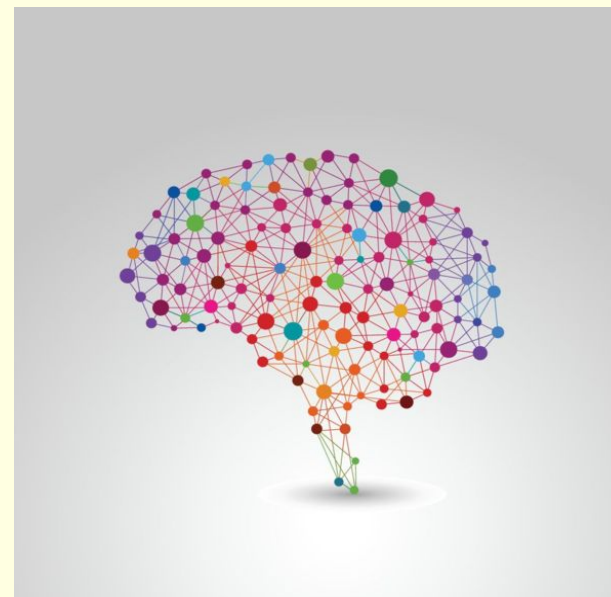
Jej znaczenie wzrasta wraz z upowszechnianiem
się modelu kształcenia ustawicznego.

Punktem wyjścia dla pedagogów jest uczeń dorosły, bogaty w bagaż życiowy i określone preferencje sensoryczne

Psychologia rozwojowa dowodzi, że osoba dorosła mimo procesu starzenia się **przez cały czas dysponuje znacznym potencjałem rozwoju**, gdyż za procesy uczenia się dorosłych odpowiada **inteligencja krystaliczna**.

Inteligencja krystaliczna może rozwijać się przez całe życie pod warunkiem, że osoba będzie **wykorzystywała swój umysł.**

Skuteczność uczenia się dorosłych zależy od tego, jaką strukturę wiedzy im proponujemy, na ile będą mogli wykorzystywać swoje umiejętności nawyki i postawy.

Ludzie dorośli uczą się najlepiej, gdy:

- Mogą odwoływać się do doświadczenia,
- Mają wpływ na przebieg szkolenia,
- Ich doświadczenie wykorzystujemy i uważamy, za cenne i przydatne,
- Działają dobrowolnie,

© Can Stock Photo - csp26849009

© Bożena Belcar

- Mogą wyrażać swoje opinie, nie obawiając się oceny, złego osądu,
- Są zaangażowane w proces uczenia,
- Interpretują cele szkoleniowe jako własne
- Chcą być traktowani z szacunkiem

- Wolą zajęcia nastawione na jeden problem i ćwiczenia prowadzone w niezbyt szybkim tempie,
- Zbyt duża ilość informacji blokuje możliwość przyswajania,
- Długie, monotonne zajęcia wywołują ich irytację i opór.

Uwaga!

- **Jeśli nowe treści stoją w silnej sprzeczności z dotychczasową wiedzą lub systemem wartości słuchacza, przyswajanie wiedzy będzie wolniejsze.**
- Im bardziej dotykamy cech osobowościowych słuchacza, tym proces uczenia będzie utrudniony.

Koncepcja Davida Kolba

- David Kolb, ur. 1939 roku – amerykański teoretyk metod nauczania. Jego główne zainteresowania i publikacje dotyczą tzw. „Modelu uczenia przez doświadczenie”
- Początki prac Kolba dotyczących stylów uczenia się, sięgają lat 70 ubiegłego wieku. Kolb wyróżnia cztery podstawowe etapy procesu uczenia się:

© Bożena Be

Klucz do uczenia się

Według Kolba

efektywne uczenie się sprowadza się więc do posiadania i rozwijania w sobie czterech zdolności i umiejętności:

- konkretnego doświadczania – **ZRÓB COŚ!**
- refleksyjnej obserwacji – **POMYŚL O TYM!**
- tworzenia abstrakcyjnych hipotez – **NADAJ TEMU ZNACZENIE!**
- aktywnego prowadzenia eksperymentów – **ZRÓB TO INACZEJ!**

-
- Osoba dorosła, aby efektywnie się uczyć powinna **przebrodźć przez cztery etapy proponowanego cyklu,**
 - Rozpoczęcie jest możliwe w każdym punkcie.

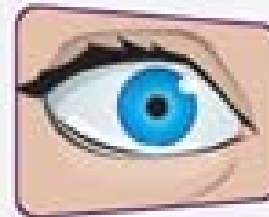
**Biorąc pod uwagę sposób przetwarzania
i wykorzystywania informacji można
rozpoznać następujące style uczenia się:**

- Refleksyjny obserwator - refleksyjni
- Refleksyjny teoretyk - teoretycy
- Aktywny uczestnik - aktywiści
- Pragmatyczny realizator - praktyczni

Biorąc po uwagę sensorykę, najpopularniejsze są następujące style uczenia się dorosłych:

- Wzór wizualny
- Wzór słuchowy
- Wzór czuciowy

Wzrokowiec

Najlepiej uczy się patrząc

Słuchowiec

Najlepiej uczy się słuchając

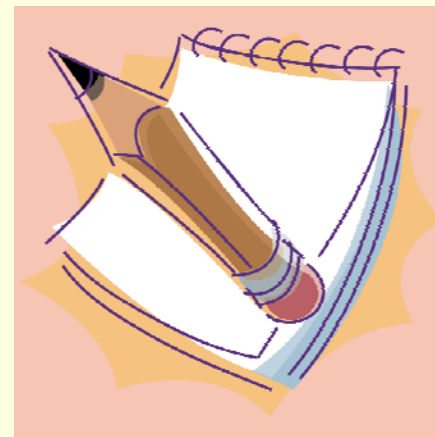

Czuciowiec

Najlepiej uczy się czując lub doświadczając

Dydaktyka dorosłych wyróżnia następujące formy uczenia się:

- Wykład konwersatoryjny,
- Ćwiczenia,
- Metoda sytuacyjna,
- Metoda przypadków,
- Symulacja, inscenizacja, gry dydaktyczne,
- Samodzielne uczenie się.

Uczenie się przez doświadczenie opiera się na czterech założeniach:

1. Najlepiej uczymy się, gdy jesteśmy włączeni w przeżycie dostarczające nauki,
2. Wiedza jest najtrwalsza gdy zdobywamy ją sami,
3. Uczymy się z zapałem, jeżeli mamy możliwości wyboru celu i sposobu nauki,
4. Wszyscy ludzie mają pewien potencjał twórczy, wyrażający się w każdej dziedzinie życia.

Metody aktywne w kształceniu dorosłych

© Bożena Belcar

Dyskusja

Jest wskazana, gdy uczestnicy mają wystarczającą wiedzę na poruszane problemy.

Rodzaje:

- konferencyjna,
- „okrągłego stołu”
- panelowa
- „burza mózgów”
- „kula śnieżna”

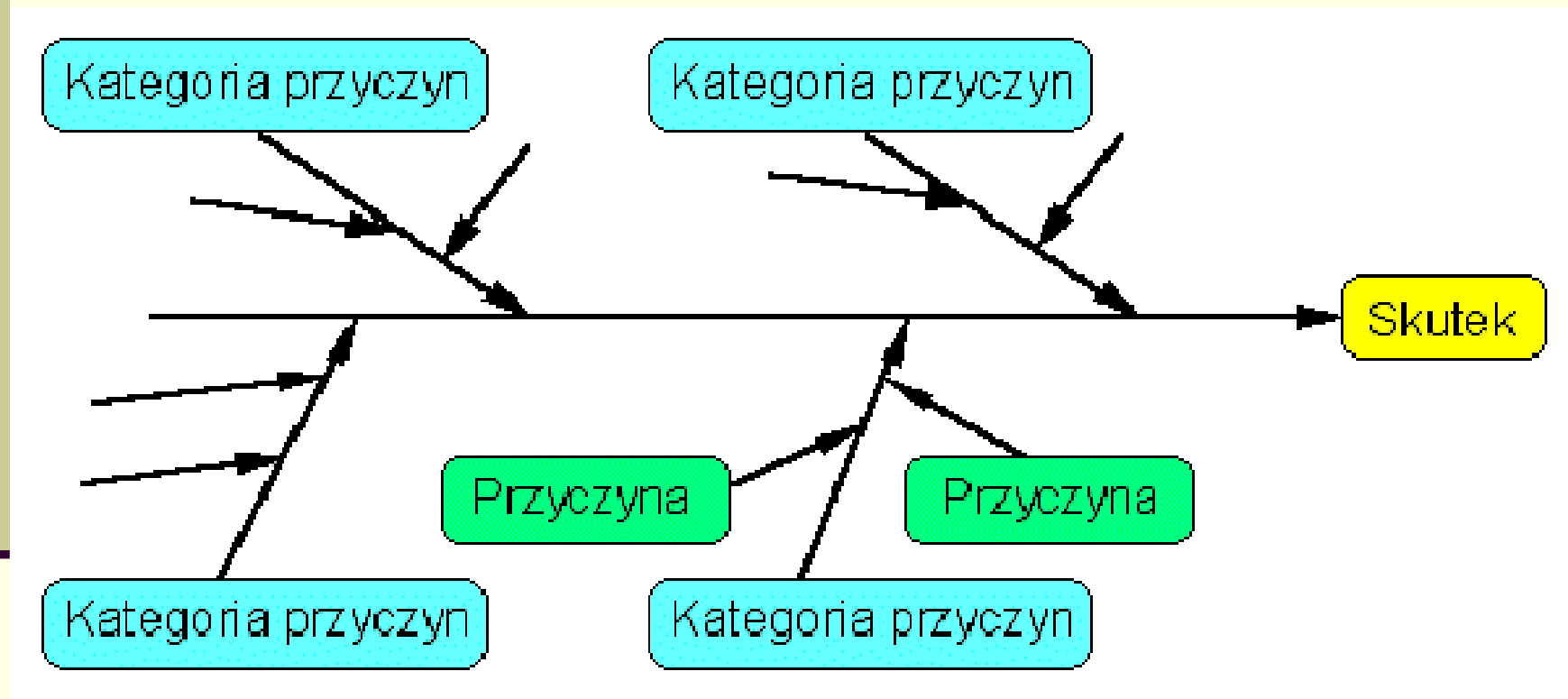

Burza mózgów

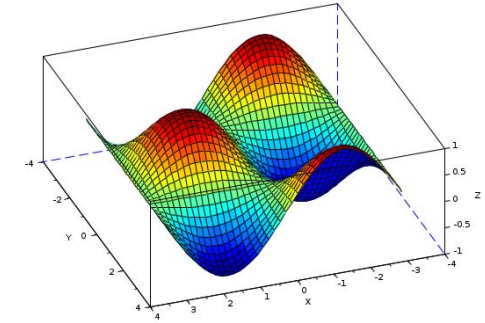
- Podziel klasę na tyle zespołów, ile jest czynników głównych
- Każdy zespół poszukuje przyczyn mających wpływ na czynnik główny
- Opracuj plan działań zmierzający do rozwiązania problemu

Diagram ryby

Symulacja

Źródło: http://help.scilab.org/docs/5.4.1/en_US/Graphics_18.png.

- **Nauczyciel wdraża uczniów** do stosowania nabytej wiedzy psychologicznej i socjologicznej w sytuacjach napotkanych w pracy
- Nauczyciel wręcza osobom, które wylosowały **role, jej opis i zadania**, obserwatorom przekazuje kryteria wg których ma przebiegać obserwacja

-
- Część grupy wylosuje role biorące udział w grze, część pozostanie w roli uczestnika gry lub obserwatora.
 - Po przeprowadzeniu inscenizacji uczestnicy ustosunkowują się do niej, analizują jej przebieg, użyte argumenty, słownictwo i formę. Omówienie symulacji rozpoczynają obserwatorzy, następnie włączają się uczestnicy gry i „aktorzy”.
 - Na zakończenie aktorzy opowiadają o emocjach, które przeżyli w czasie gry.

Wykład konwersatoryjny

polega na przeplataniu fragmentów mówionych wykładu z wypowiedziami słuchaczy lub z wykonywaniem przez nich odpowiednich zadań teoretycznych lub praktycznych

Metody pobudzające zainteresowanie (na wstępie wykładu)

ĆWICZENIE I

- Ćwiczenia
- Anegdota lub prezentacja materiałów wizualnych
- Krótkie studium przypadku
- Minitest
- Zwiastun

Metody ułatwiające rozumienie i zapamiętanie (w trakcie wykładu)

ĆWICZENIE II

- Wypunktowanie najważniejszych zagadnień,
- Hasła-klucze,
- Przykłady,
- Analogie,
- Pomoce wizualne.

Metody pobudzające zaangażowanie uczestników (stosownie do potrzeb)

ĆWICZENIE III

- Zadanie dla słuchacza,
- Pomoc w sporządzaniu notatek,
- „pobudka”,
- Krótkie ćwiczenie.

Metody pomagające utrwalić materiał (na zakończenie wykładu)

ĆWICZENIE IV

- „Konferencja prasowa”,
- Samodzielny przegląd materiału,
- Przełożenie teorii na praktykę,
- Studium przypadku,
- Ćwiczenie umożliwiające uczenie się przez działanie.

Bibliografia

- Mel Silberman, *Metody aktywizujące w szkoleniach*, Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2006
- Okoń W., *Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej*, Warszawa 2003
- Kupisiewicz C., Kupisiewicz M. *Słownik pedagogiczny*, Warszawa 2009
- Okoń W., *Nauczanie problemowe we współczesnej szkole*, WSiP, 1987

Dziękuję za uwagę!

© Bożena Belcar